

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди
Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

ПАРТИЯНЫҢ XXIV СЪЕЗДИЗИНИҢ ШИИТПИРЛЕРИН БОТТАНДЫРАР ТАЛАЗЫ-БИЛЕ СЭКП ТК-НЫҢ ДЕЛЕГЕЙГЕ АЖЫЛ-ЧОРУДУЛGAZYНЫҢ ДУГАЙЫНДА

СЭКП ТК-ның Пленумунун 1973 чылдың апрель 27-де
хүлээн алган доктаалы

Партиянын XXIV съезидизиниң шийтирлерин боттандыра талазы-биле СЭКП ТК-ның делегейге ажыл-чорудулгазынын дугайында эш Л. И. Брежневтин илеткелин дыннап, чугаа-лашкан. СЭКП ТК-ның Пленуму бүгү делегейге быжыг тайбынны база коммунизм тургузуп турар совет улуска илгелдиг айыл чок чорукту хандыр талазы-биле Политбюроун кылган ажылын бурун болгаш долдузу-биле чүүлүг деп көргөн база ол сорулаларын шийтирлеринге эш Л. И. Брежневтин хууза кийрген улуг улуг-хуузу дем-дегелген.

Пленум СЭКП ТК-ның Чингис секретарынын илетке-линде делегей байдалынын бердинген анализ-биле бурун чөпшээрешкенин илгелдиг. СЭКП-ниң делегейге ажыл-чорудулгазынын талазы-биле ында тургустунган сорула-ларын үеин байдалына чогулгалын демдегелген.

Совет күүрүениң күчүлүг күжүне болгаш ат-алдарына, бүгү улустун деткимчезинге даян-ган СЭКП-ниң делегейге илгелдиг бол-гаш инициативтиг политиказы делегейге быжыг туру-ш-тур бурунгаарлар депшилге дуза чедирип турар. Соци-ализмниң акы-дунма чурттарынын турустары болгаш олар-нын чангыс эш оранчок быжыккан. делегей болушкун-нарына оларны дугуржулгалыг политиказынын салдары улгаткан. тайбын кожа-хелбээ догунаашкынын принци-тери анги-ангы социал тургузулуг күүрүелерин хары-лааларынын чикер кемчээлдери кылдыр хүлээн көрдүгөн турарын чедип алган, «соок дайында» дүшкүрүтүп бай-далы чавырларынче өргилде бооп турар. Вьетнамга үзүр империалисттиг агрессияны сокоткан.

Империализмниң дайынаш, реаксылыг бүктөрүнүн кандыг-даа чимчелишкенинде хамаарыштыр доктаамал серемчелдиг болгаш өйүр шарымынын бээрине белен турарынын өргөжөк чугулаштыр Пленум кичээлиниң у-ландырган.

СЭКП-ниң XXIV съезидизиниң айткан даштык поли-тиктиг угулашынын моон сонгаар-даа чайгыш чок бот-тандырып, бо Пленумо эш Л. И. Брежневтин илетке-лин кол ботталарын болгаш кылган түнөөлөрдүн удурулга боттандырып, Тайбынның программазы амдыралга бурун боттандырып дөш демисежирин, делегей байдалына чедип алдыгга таарымчалыг өскөрүлүшкенин чайгыш чок быжыг турарын чедип аларын ТК-ның Пленуму Политбю-рога даяскан. Эске күүрүелерин төлөөкчлери-биле бисте-тин партиявистик болгаш күүрүелестик удурулгаларынын дөш дөшкө шүүт харылзаалар турарын тааңчылаар.

анаа хей тала-биле дуза чедирер.

Социалисттик күүрүелери улам сырый каттыштырынып, олар-биле бүгү талалыг акы-дунма харылзааларын быжы-лап, калбартырына өргөжөк чугула бүгү чүүлдерин СЭКП кылдыр. ЭЧ чурттары-биле экономикага калы ажылдажы-ганы сайзыраңгайдыр онза ужуру-дузалыг бооп турар, ук кады ажылдажыла амгы үе-чаада социалисттик экономика интеграциязынын болунар арга-ларын эш үзүр кемчээлди-биле ажылдарын негеп турар, со-циалисттик дем каттыштырылгалыгын экономикага болгаш камгалап күчүзүн улам быжылаарына ол дуза чедирер.

СЭКП совет улустун вьетнам улус-биле чангыс эш-сет-кидиниң бадыткан болгаш ол ышкаш Индия-Кыдатка тай-бынны тургузарына бүгү кемчелер-биле дуза чедирер.

Европага айыл чок чоруктун болгаш кады ажылдажы-ганын быжыг системазын тургузарына баштайгы таарым-чалыг байдалдар тургустунган, ук система тайбын кожа-хелбээ догунаашкынын дигит болгаш хандыгыч уде-гер-чижээ болган туруп болур ийик деп чүвөн СЭКП ТК барымдаалаш турар. Анаа холбаштыр нийти-европа чөвүл-ел хуралын чедипшкенин эрттирери принципалдыг ужу-руткалыг деп Пленум үнөлгөн.

Пленум тайбын кожа-хелбээ догунаашкынын принци-терин барымдаалаш, эске социал тургузулуг күүрүелер-биле Совет Эвилелиниң харылзааларын калбартыр талазы-биле чорудуп турар ажылы чүүлүг деп көргөн болгаш делегей политиказына быжыг түрүп болур угулашынын нарын калбартырынын база быжылаарынын чугула негел-деи ол деп санаан. ССРЭ-ниң ол чурттар-биле даштык-экономикага, бот-боттарына ажыктыр харылзааларын илгел-диги, ол орукка чаа-чаа аргаларын ажилдаары тай-бынны быжылаарына дуза чедирер болгаш бистин улу-зүзүстүн эрге-ажыктары-биле дүжүп турар.

Пленум Азиянын, Африканын, Латын Американын күү-рүелери-биле кады ажылдажыла моон сонгаар-даа кал-бартырын өргөжөк чугула деп санаан; Ирандык элекси-ти элдеринин удуз демиселге араб улустарын чөпүтү өргө-дери демиржирне, чөөкүч чөпү чөк чорудузаан КНО-нуң Айыл чок чорук Чөвүлелиниң сурагын шийтирине дүштүр таарыштырыныч уланган шүтүм-

Күш-ажылды коммунистиг ёзу-биле көөрүнүн үлегерин көргүзүп турар социалистиг чарыштын мурнакчыларына алдар!

(СЭКП ТК-НЫҢ 1973 ЧЫЛДЫҢ МАЙ 1-ГЕ КЫЙГЫРЫЛГАРЫНДАҢ).

СЭКП-НИҢ ТӨП РЕВИЗИЯ КОМИССИЯЗЫНДА

Апрель 27-де СЭКП-ниң Төп ревизия комиссиязынын ту-рала болган. СЭКП-ниң Төп ревизия комиссиязынын ажылынын дуга-йында информацияны он даргазы Г. Ф. Сизов кылган. Хуралга СЭКП-ниң Төп ревизия комиссиязынын ажылы-нын планын чугаалажып көргөш, бадылап. СЭКП-ниң Төп ревизия комиссиязынын даргазынын ора-лакчызын сонгаан. СЭКП-ниң Төп ревизия комиссия-зынын даргазынын оралакчызына СЭКП-ниң Төп ревизия ко-миссиязынын келжигүн, ССРЭ-ниң Юстиция министри В. И. Теребиловту сонгаан.

Мурнакчыларга шаңналдар

Чөөн-Сибирь зонасында — ТЫВА АССР

РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлели болгаш Профессио-наллар Эвилелеринин Бүгү-аппел Төп Чөвүлели авто-номнуг республикаларын, крайларын, областтарын бол-гаш автономнуг областтарын мал ажылынын продуктула-рын бүдүрерин болгаш бе-леткээрин көзүдери база малдын, күштүн продукту-лун белирин дөш Бүгү-россия социалистиг чарыжы-нын 1973 чылдын 1-ги квар-талында түнөөлөрдүн чуга-лажып көргөн.

Моон алаанда автономнуг республикаларын болгаш об-ластарын чарышка бири-чери эдээн типтиктер кылдыр санаан: Топ зона та-лазы-биле — Калуга болгаш Орел областтар; Волга-Ватск зона талазы-биле — Киров област; Топ кара хөрүнүг зона талазы-биле — Курск област; Поволье зона та-лазы-биле — Башкыр АССР; Урал зона талазы-биле —

Умурт АССР; Чөөн Сибирь зона талазы-биле — Бурят АССР болгаш Тыва АССР; Сонгу зона талазы-биле — Коми АССР болгаш Якут АССР.

РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң болгаш ВЦИС-тин шийтир Кызыл туктар болгаш акша шаңналын Башкыр АССР-ге, Бурят АССР-ге, Коми АССР-ге, Ты-ва АССР-ге болгаш Умурт АССР-ге, Калуга, Орел, Киров болгаш Курск областтарга тыспыр. РСФСР-ниң Ми-нистрлер Чөвүлелиниң бол-гаш ВЦИС-тин шийтир Кызыл тугун Якут АССР-ге хевээр арттырган, акша шаңналын бээр деп шийтир-леэн.

Белгород, Ленинград, Лип-ецк, Магадан, Газань, Свердловск болгаш Челябинск областтарга, Чуваш болгаш Татар АССР-дерге акша ша-нааларын берипшаан, чарыж-ка ийиги чери эдээн деп санаан.

Соңгулдага белеткел

Душ ажалды чоңнар де-путаттарынын Кызыл хоорай Советинге сонгулда талазы-биле хоорайнын сонгулда ко-миссиязынын бири хуралы болуп өрткөн. Хуралды сон-гулда комиссиязынын дарга-зы, СЭКП Кызыл хооромуну секретары С. М. Кулажы ажыткан.

Комиссиянын хуралына Кызыл хоорай Советинге сон-гулдага белеткелди айт-тырылган чугаалашкан. Чер-чер Советтеринге сонгулдаар айткында Дүрүк көрдү-гөн сонгулда комиссиязынын хуулактарынын дугайын ко-миссиянын даргазынын ора-лакчы И. А. Ильин таныш-тырган.

Кызыл хоорай Советинге куусомчу секретары Е. В.

Мосийко хоорай Советинге сонгулдага белеткелди дуга-йына дыннагынын кылган. Кызыл хоорай Советинге сон-гулда чорудары-биле 191 өкүт комиссиязын тургускан. Амгы үеде найсылазын булдурула, албан органи-зация чедеринде ынаар тө-лөөкчлери депшилдерин хуралдары артып турар. Хо-орайда 24 агитпункт ажыткан болгаш оларны өргөкчлеринын хуралын кылган. Хооруксом сонгу-лаанын узасток комиссия-ларын тургузаарын белеткел ажылы агаалган.

Сонгулда комиссиязын хуралына комиссиянын ажыл планын бадылаан.

Бистин хоор.

ШИИТПИРИГ УШКУ ЧЫЛДЫҢ ЧАЗЫ

СӨГЛЭЭН СӨЗҮН ЭЭЛЭЭРЛЕР

Бистин колхозтун механиз-аторлары болгаш тараажила-ры тоску беш чылдын ший-тирлиг ушкучылында тараа-база мал чөмү культура-ларын чаагай дүжүтү өсү-рүп аларын хүлээнген. Мы-чанга чакы хову ажылда-рына мурнуку чылдардан ханымчалыг белеткенген.

Часкы тарылга эгелээни-нин баштайгы хүнеринде бээр механизаторлар кызы-мак ажылдап келгенер. Ам-гы үеде тараа чаштырыл-галында 5 агрегатты, чер ча-рылгазына 6 тракторну бы-жыткан. 522 гектар черде тараа культураларын чашкан, он илгине 280 га кызыл-ды тарыткан. Тараа чаш-тырылгалында механизатор Хомушкы Кызыл-оол хүн нор-мазын 130—140 хуу куусе-ди, эске өөргинге үлегерин көргүзүп турар. Колхоз бо

чазын бир муң га черни ча-рар турган, апрель 26-га че-дир 690 гектар черни алдар-ган. Трактористер Иргит Ко-оол, Саая Даштун-оол чер ча-рар даалгазын үргүлчү ажыр күөсүдиг, мурнакчыларын одурунда кирген.

Колхозтун механизаторлары тараа культураларын ча-жыдаанын делегейин ажы-чы чоннарын эш-сеткил каттыштырылгалыгын хүнү—Май 1-ге чедир доозар дөш социалисттик чарышты кал-барткан ажылдап туралар. Бистин ажыл-ишчилерине сөглээн сөзүн амдыралга боттандырып тыдалар.

Х. АДЫГ-ООЛ,

«Мурнакчы» колхозтун дар-газы.

Бай-Тайга район.

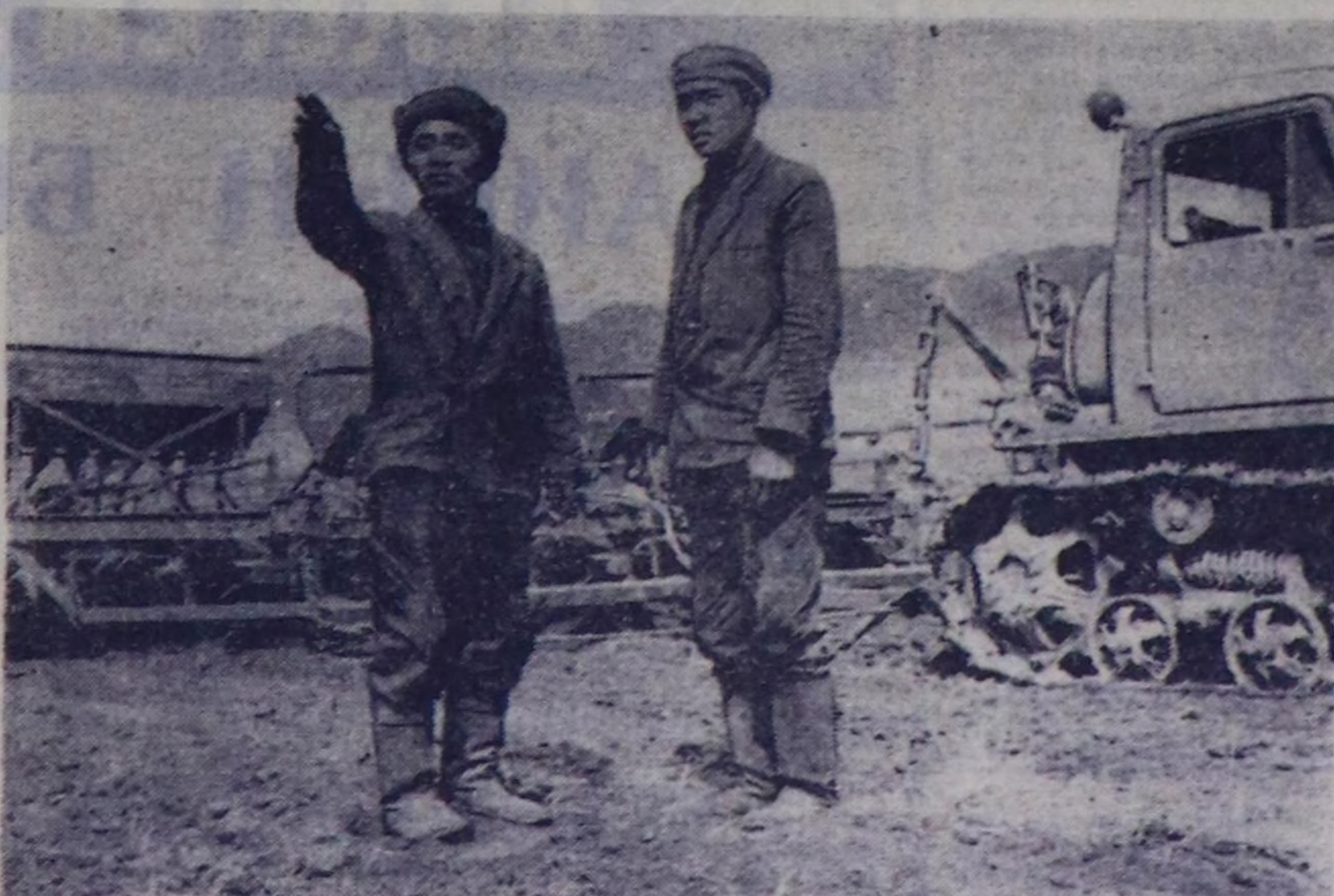
АЛДАР ТУГУН КӨДҮРГЕН

Тес-Хемде «Чодураа» кол-хозтун төвүндө Күш-ажылды алдарынын Кызыл түгү кичи-нип турар. Он колхоз баш-таар чери, ында партия бол-гаш комсомол организация-лары тракторист Манзымаа Бегел-оолга алдар кылдыр. Май 1-ниң бүдүзүндө кө-дүрүп үнүгөн. Ол мурнакчы механизатор шийтирлиг чыл-дын чакы хову ажылдары-нын эгеленден бээр социали-сттик чарыштын мурнуку озу-руун ээлеп келген. Он тра-кторундан шийтир чоруктун вым-

пел чангыс-даа катап дүш-пөз. Колхозтун бүгү механиз-аторлары «Бегел-оолга че-дир» деп доозу салган ажы-лап туралар.

«Чодураанын» механиз-аторлары шык басырышкы-нын чогуур хуусаанында доос-кап, чер андарыгазынче ки-ришкенер. Бөгүнге чедир 1300 гектар черин 750 ге-ктары андарыткан. Баштайгы агрегаттар тарааны чаштырып эгелээн.

А. ДЕМБРЕЛЬ.

ЧАШТЫРЫЛГАДА 9 АГРЕГАТ

Эранде «Чаа-орук» кол-хоз бо чылды 2631 гектарга тарылга чорудар. Он 1025 гектарын тараа культура-ларын ээлээр. Амгы-агыйын кол угулашынын мал ажылы болганда, 1400 гектар черге чангыс чылдыг үнү-тер тарымын шийтирлеп, 200 гектарын кукуруза, он артканын — картофель бол-гаш нотаа аймаа ээлээр.

Тоску беш чылдын ший-тирлиг чылында бедик дү-жүтүп алар сорулга-биле бистин тараажилаарымыс кө-дө ажыл-агый ажылдакчы-ларыны. Бүгү-өйлө со-циалисттик чарыжына илгел-кейлиг киришпешкан, шу-дургу ажылдап туралар. 1145 гектар шөлдуа шыгы

чогуур үезинде басыр-ганы, чакыс чер алдар-ылгалыгын чогулгалыг чор-уп турар болгаш тараа чаштырылгалыгын 9 агрегат-биле организация эгелээн — оларнын хей-аалыг ажылы-нын бадыткалы.

Колхозтун хову-трактор бригадаларына чакыс хову ажылдары эгелээндө бээр Байыр Янко, Хорлук Озай, Мухамед Союн, Толя Сагды олар чарыштын мурнуку одуруун ээлеп келгенер. Шак мындг ажылдар механизаторлар бисте хей бол-ганда, сорулгалыгын кү-сөттивери албан.

В. ХЕМЕР-ООЛ,

агроном.

«Совет Тыва» совхозтун ме-ханизаторлары болгаш тараа-жылыраа Каа-Хем районда бо чазын тараа чаштырылгалы-че баштай киргениниң би-рөөн болганар. Чеди-Паш бригаданында тракторист К. Делгерин агрегатм өлчө мурнап кирген. ДТ-75 тра-ктор-биле хүнү-ле 18 гектар чаштырар нормазын ол баштайгы хүнеринде өгелен 20 гектар ажырып, бедик бү-дүрүкчүлүг ажылдап турар.

К. Делгер трактористең ажалдаа-ла 8 чыл ажы бер-ген. Бо чазын ол баштай шык басырышкылыг он хонук-та ажылдаш, 300 ажы ге-ктарын илгирээт, он сонда чер алдарыныч кирген.

ЧУРУКТА: тракторист Ким-оол Делгер биле чаш-тырмач Валерий Ендан та-рылга шөлүндө.

С. ФЕОКТИСТОВТУҢ ФОТОУ.

Делегей хөй-ниитизинин кичээнгейин хаара туткан

СЭКП Төп Комитетинин ээлчегин Пленумунда деле-гейин бүгү хөй-ниитизин кол кичээлге салып турар. Делегейин дык хөй чурт-тарынын солуннары бири-риниңде ошалап айткып турар. ССРЭ-ниң Ленинчи даштык политиказы дөргө тайбынны болгаш улустар аразына найыралдыг поли-тиказы империализмге, реак-цияга болгаш дайында удуз демисежир турар бүгү үн-дөш каттыштырылгалыг поли-тиказы болурун солуннар бишш турар. Французия «Юманите» солун-чул би-жээни болза: «СЭКП-ниң XXIV съезидизинин 1971 чылдын чазында ажыл-дап кылган Тайбын-ның программазына шыч-ныч ССРЭ бодунун тайбын дөш ажыл-чорудулгазын илгелдиг үргүлчүлүг турар. Делегей харылзааларын чаар-тырына бо хире мындг таарымчалыг байдал каян-даа турбаан...»

ССРЭ-ниң болгаш социали-сттик дем каттыштырылгалы-нда өске-даа чурттарынын, делегейде тайбынга ынак-шымадыг бүгү күнүстүн кү-нүстүңүнүн ажыл-чору-дугазынын ачылыга дүш-күрүтүп чорукту улам чавы-рымдарына, политиктиг байдалы экижидеринге таарымчалыг чүдүлөр бишшш турарын солуннар ошалап демдегелген. Ындыг экижиде-килерге СЭКП ТК-ның Чин-гис секретары Л. И. Бре-жневтиң Германиянын Федера-тивте Республиказыга баары улуг илгине бээр чуга-чок деп, солуннар демдегел-турар. Полякынын «Ленинги лодовы» солуну маңа хол-баштыр билжээн чүдүлгө Москва-биле Боннун аразы-нда харылзаа дөргө, делегей харылзааларына чугула үе-чаа-дыр деп айткан, ол чорук — тайбын кожа-хелбээ догунаашкынын Ленинчи

принциптерин черек кыры-га боттандырылгыч ССРЭ-ниң чайгыш чок чүтүк турарынын база бир керечи-ай-дыр деп демдегелген. Америк «Нью-Йорк таймс», англи «Таймс» болгаш өске-даа даштык солуннар Со-вет Эвилелиниң Коммунистг партиязынын Төп Комитет-тиң Чингис секретары Л. И. Брежневтиң Германиянын Федеративте Республка-зынче аян-чоруу болза Тай-бынның совет программанын, СЭКП-ниң XXIV съезидизини шийтирлерин амдыралга боттандырылгыч чугула ба-зым болурун айткан чурт-тары бишш.

Герман Коммунистг партия-нын Даргазы Курт Бакман «Унзере пайт» солунга мын-чаар билжээ: «СЭКП ТК-ның Чингис секретары, бистин өдүңүзү болгаш экинчэ эш Л. И. Брежневтиң Германиянын Федеративте Республка-зынча келери Европада тай-бынның болгаш дүшкүрүтүп чорукту чавырларынчы эрге-ажыктарына улуг ужу-рудуздулгун боору». ГФР-ның акылчы чоннары эш Л. И. Брежневтиң маңа кээринге байыр чедирип туралар, чүгө дөргө социализм чурттары-биле тайбын болгаш чогул-чалыг харылзаалар оларның эш ханы амдыралчы эрге-ажыктарына дүжүп турар деп ол демдегелген.

СЭКП ТК-ның Пленумунда ажылда, аңаа СЭКП ТК-ның Чингис секретары Л. И. Брежневтиң илеткели Совет Эвилелиниң Ленинчи дашты-кы политиказын дөшүтүп у-ка-тылалар, чаагай угула-шымынын илгелдиг деп, делегейин хөй-ниитизин ошалап демдегел турар. СЭКП ТК-ның ээлчегин Пленуму-нун материалдарыне деле-гейин солундарын улуг ил-гелдиги салбышкан.

(СЭТА).

Баш тайгы шылгалда

Кызылда марксизм-лени-низмниң кезекче универсе-литияны журналистика та-лазы-биле багыт эвес бил-дир чедип азалыг көргүскөн. Бөзүктүн 30 дыңаактыг

билеттерге долу харымын бергенер. Ындыг ол са-бырын ажалдактары Р. За-кова, К. Бижик, К. Дугу-жик, А. Глазирин, Э. Олар болгаш өскелер-даа быжыг билгич көргүскөнөр.

К. САТ.

МАЛ АЖЫЛЫНЫҢ МУРНАКЧЫЛАРЫНГА АЛДАР!

Шчитпирлиг чылдың бирги кварталының тергиннери

Хойжу бригадалар

Кая-Хем районда «Октябрь 14 чылы» колхозтун саанчыларының ортузунга калбарган социалисттик чарыштың мурнакчыларының бирээни район Советинин депутаты Е. В. Куртубай болган. Тоску беш чылдын шчитпирлиг үшкү чылда Елена Викторовна бодунуң мурнакчыларга уруг сорууга салган: саар инек бургуунга оналтыр чылда ийи муң литр чедир сүтү саан алдыр. Ол белек аяк сорууга күөсөдир дээш, мурнакчы саанчы ай саанда бодунуң планын оналдадым оранчок ажырып келген.

Бодунга быжыгалаан 33 инектин бирээниге оналтыр кышкы үеде беани бо мурнакчы саанчы бир хунде-ле 10 литр чедир сүтү саап ал келген. Амгы үеде оол корутуу улам бе-дээн. Май 1-ин Елена Куртубай бедик кун-ажылчы чедикшиинеринг уткуп турар.

ЧУРУКТА: саанчы Елена Куртубай.

С. ФЕОКТИСТОВТУҢ фотоу.

Фамилиязы, ады, адазының ады	Ажыл-агый	Район	100 хойдан алган хураган	Фамилиязы, ады, адазының ады	Ажыл-агый	Район	100 хойдан алган хураган
Серен О. А.	«Алдан-Маадыр» с-э	Чөөн-Хемчик	101	Араптан А. С.	«Тээли» с-э	Бай-Тайга	80
Шаранин Б. Д.	«УТКА 25 чылы» с-э	Улут-Хем	98	Дербин Н. П.	«Өөк» с-э	Бия-Хем	80
Оттук М. Д.	«Алдан-Маадыр» с-э	Чөөн-Хемчик	97	Чугаур-оол Н. Д. Б.	«Мөгөн-Бүрен» к-э	Монгун-Тайга	80
Кошкар-оол М. Ш.	«Октябрь 30 чылы» к-э	—	94	Чоладан-оол П. Ч.	«УТКА 25 чылы» с-э	Улут-Хем	80
Алдын-оол С. С.	«Чаа орук» к-э	Эрзин	92	Сугдерен О. О.	«Алдан-Маадыр» с-э	Чөөн-Хемчик	79
Моң А. Т.	«Мөрөн» к-э	—	91	Апак С. Д.	«Сут-Хал» с-э	—	79
Маадыр Б. С.	СЭКП-нин XXII съездин с-э	Чөөн-Хемчик	88	Лажы О. Д.	«Чаа орук» к-э	Эрзин	79
Чаш-оол М. С.	«УТКА 25 чылы» с-э	Улут-Хем	88	Олзий С. К.	«УТКА 25 чылы» с-э	Улут-Хем	79
Чикей С. Н.	«Мурнакчы» к-э	Бай-Тайга	86	Блаваай Ч. Л.	«Чодураа» к-э	Тес-Хем	79
Майай-оол М. С.	«Чодураа» к-э	Чөөн-Хемчик	85	Серен Ш. С.	«Малык» к-э	Монгун-Тайга	78
Мамтар В. Ч.	«Ал-Турт» с-э	Улут-Хем	85	Шой-оол Н. Н.	«Ал-Турт» с-э	Улут-Хем	78
Дамчай С. Д.	«Коммунистиче орук» к-э	Эрзин	85	Седен Э.	«Торгалы» с-э	Өвүр	78
Данзурун Н. С.	«Чодураа» к-э	Тес-Хем	84	Далар-оол Д. Т.	«Кызыл тул» к-э	—	78
Машпак К. Ч. Х.	«Октябрь 30 чылы» к-э	Чөөн-Хемчик	84	Очур Д. К.	«Алдан-Маадыр» с-э	Чөөн-Хемчик	77
Базыр-оол А. Н.	«Тээли» с-э	Бай-Тайга	84	Быстан-оол Д. Д.	«Сут-Хал» с-э	—	77
Далар-оол Х. Ш.	«Мурнакчы» к-э	Бай-Тайга	83	Монгун-оол Н. Н.	«Мөгөн-Бүрен» к-э	Монгун-Тайга	77
Чамзырай А. М.	«Тээли» с-э	—	83	Болат-оол М. Д.	«Жапон аттыг с-э	Улут-Хем	77
Дамдын Л. Б.	«Мөрөн» к-э	Эрзин	83	Очаз Х. С.	«Тээли» с-э	Бай-Тайга	76
Өкөт-оол М. Б.	«Алдан-Маадыр» с-э	Чөөн-Хемчик	82	Саны-Маадыр Х.	«Волшебная» к-э	Барыш-Хемчик	76
Мондур Д. Н.	«Ленин аттыг к-э	Эрзин	82	Николай Ооржак	«Барлык» с-э	—	76
Хорлуу В. С.	«Чаа-орук» к-э	Тес-Хем	81	Күдөн Б. К.	«Коммунистиче орук» к-э	Эрзин	76
Балчыт С. С.	«Ак-Эрик» к-э	Чөөн-Хемчик	81	Кызыл-оол М. Б.	«Кызыл тул» к-э	Өвүр	75
Кочук О. М. Х.	«Алдан-Маадыр» с-э	Барыш-Хемчик	81				
Норбу С. С.	«Барлык» с-э	—	81				

Шылгараан хойжулар

Фамилиязы, ады, адазының ады	Ажыл-агый	Район	100 хойдан алган хураган
Доржу О. А.	«Алдан-Маадыр» с-э	Чөөн-Хемчик	120
Эртин С. Д.	«—» с-э	—	111
Чимит-оол С. Б.	«—» с-э	—	110
Оскур С. Н. Х.	«Мурнакчы» к-э	Бай-Тайга	109
Дамы-Намчал О. Ч.	«Алдан-Маадыр» с-э	Чөөн-Хемчик	108
Настын-Доржу М. Б.	«Өөк» с-э	Бия-Хем	107
Машпак Н. Ч. Х.	«Октябрь 30 чылы» к-э	Чөөн-Хемчик	105
Өнтөк-оол М. Б.	«Алдан-Маадыр» с-э	—	105
Шыдыраа М. Д.	«Шекпээр» с-э	Барыш-Хемчик	105
Седен М. Ч.	«Найрал» с-э	Улут-Хем	105
Шырапай Х. Ш.	«Улут-Хал» с-э	—	104
Ады-оол Х. А.	«Тээли» с-э	Бай-Тайга	104
Бадаах Х. М.	«Мурнакчы» к-э	—	102
Серен О. А.	«Алдан-Маадыр» с-э	Чөөн-Хемчик	102
Очур-оол М. Ч.	«Алдан-Маадыр» с-э	Чөөн-Хемчик	102
Тойбу С. С. Д.	«Мурнакчы» к-э	Бай-Тайга	101
Али-Хаз О. Д.	«Октябрь 30 чылы» к-э	Чөөн-Хемчик	101
Медээ М. Н. Х.	«Алдан-Маадыр» с-э	—	101
Омчаа О. Л.	СЭКП-нин XXII съездин с-э	—	101
Хатылал С. Ш.	«—» с-э	—	101
Биче-оол С. Т.	«Барлык» с-э	Барыш-Хемчик	101
Шоюн-Нава С. Т.	«УТКА 25 чылы» с-э	Улут-Хем	101
Доржу Т. З.	«—» с-э	—	101
Неден К. Л.	«Октябрь 30 чылы» к-э	Чөөн-Хемчик	100
Али-Хаз О. Д.	«Алдан-Маадыр» с-э	—	100
Чырта-Хуна О. Н.	«—» с-э	—	100
Седен К. У.	«Чыраа-Бажы» с-э	—	100
Чудуймаа С. Ч.	СЭКП-нин XXII съездин с-э	Чөөн-Хемчик	100
Төгүс-оол М. С.	«Барлык» с-э	Барыш-Хемчик	100
Чыма Н. Т.	«Шекпээр» с-э	—	100
Болур-оол С. А.	«—» с-э	—	100
Шываан О. К.	«Өөк» с-э	Бия-Хем	100
Санчы И. Д.	«Күш-ажылдың хостуу» с-э	Улут-Хем	100
Сувандин М. Д.	«Чодураа» к-э	Тес-Хем	100
Серен Д. Д.	«—» с-э	—	100

Дээр саанчылар

Фамилиязы, ады, адазының ады	Ажыл-агый	Район	1 инектен саган сүт (кг)
Долганина В. А.	«Көк-Тей» с-э	Кызыл хоорай/с	924
Нуратинова З. А.	«—» с-э	—	900
Прокопьева Е. Р.	«—» с-э	—	864
Фонина Г. Ф.	СЭРЭ-нин 50 чылы с-э	Танды	855
Иванова Ф. И.	«—» с-э	—	834
Тимшина М. П.	«Саян» с-э	Бия-Хем	823
Монобеевская Т. З.	«Көк-Тей» с-э	Кызыл хоорай/с	823
Родько З. С.	СЭРЭ-нин 50 чылы с-э	Танды	786
Норзун Г. Г.	«—» с-э	—	786
Бушueva Е. А.	«—» с-э	—	771
Семиранова Т. А.	«—» с-э	—	762
Тамара Оюн	«—» с-э	—	761
Алдын-кыс М. С.	СЭКП-нин XXII съездин с-э	Чөөн-Хемчик	742
Биче-Уруг О. С.	«Көк-Тей» с-э	Кызыл хоорай/с	727
Романова Л. Г.	«Кызыл тараачын» к-э	Бия-Хем	725
Ошланова Н. Н.	«Россия» с-э	Танды	721
Матина Т. И.	«Саян» с-э	Бия-Хем	719
Мочина А. В.	«Кызыл тараачын» к-э	—	690
Норниенко Н. С.	«—» с-э	—	689
Торжу Н. А.	СЭРЭ-нин 50 чылы с-э	Танды	677
Хайдывай Г. И.	«Кызыл тараачын» к-э	Бия-Хем	673
Валентина Монгуш	«Элегес» с-э	Танды	668
Долзат К. А.	«—» с-э	—	664
Федорова Н. Н.	«Кызыл тараачын» к-э	Бия-Хем	654
Дамы С. Т.	«УТКА 25 чылы» с-э	Улут-Хем	652
Иргит Н. П.	«Кызыл тараачын» к-э	Бия-Хем	650
Попова М. М.	«—» с-э	—	639
Монгуш Б. М.	«Тээли» с-э	Бай-Тайга	635
Мария Оюн	Дуржулга стациязы	Танды	633
Майя Оюн	«Элегес» с-э	—	628
Дюбина А. И.	«Кызыл тараачын» к-э	Бия-Хем	620
Седипей З. А.	«—» с-э	—	617
Чамбал А. В.	«Саян» с-э	—	614
Ондар Д. Д.	СЭКП-нин XXII съездин с-э	Чөөн-Хемчик	612
Васильева У. А.	«Элегес» с-э	Танды	610

Хөй сүт алган фермалар

Фамилиязы, ады, адазының ады	Ажыл-агый	Район	1 инектен саган сүт (кг)	Фамилиязы, ады, адазының ады	Ажыл-агый	Район	1 инектен саган сүт (кг)
Махмудов М. М.	СЭРЭ-нин 50 чылы с-э	Танды	729	Ламзина Н. С.	«Бүрен» с-э	Кая-Хем	391
Пичугун Н. С.	«Көк-Тей» с-э	Кызыл хоорай/с	650	Шенон И. М.	«Саян» с-э	Бия-Хем	385
Бардинов В. И.	«Элегес» с-э	Танды	623	Монгуш В. Э.	«Волшебная» к-э	Барыш-Хемчик	375
Доронин Д. С.	«Кызыл тараачын» к-э	Бия-Хем	583	Ойнаров Н. О.	«Барлык» с-э	—	363
Шубин В. И.	«Саян» с-э	—	581	Шайбат Т. И.	«Найрал» с-э	Улут-Хем	357
Маденов А. П.	«Элегес» с-э	Танды	517	Спирин Х. К.	«УТКА 25 чылы» с-э	—	354
Иванова Р. В.	«Кара-Хаак» с-э	Кызыл хоорай/с	469	Сагоян И. П.	«Революцияның чалбыжык» к-э	Танды	352
Легуновская А. А.	СЭРЭ-нин 50 чылы с-э	Танды	467	Монгуш К. К.	«Барлык» с-э	Барыш-Хемчик	350
Смирнов В. А.	«Тиледеге» к-э	Кая-Хем	467	Попков А. Г.	«Ленинчи орук» к-э	Бия-Хем	341
Чамыс О. М.	«Алдан-Маадыр» с-э	Чөөн-Хемчик	466	Доронин К. С.	«Кызыл тараачын» к-э	Бия-Хем	335
Ооржак К. К.	«Тээли» с-э	Бай-Тайга	465	Горбатова А. А.	«Коммунистиче орук» к-э	Кая-Хем	323
Алдын-кыс М. Б. С.	СЭКП-нин XXII съездин с-э	Чөөн-Хемчик	460	Шериг-оол М. К.	«Чыраа-Бажы» с-э	Чөөн-Хемчик	333
Фогель Я. М.	«Саян» с-э	Бия-Хем	459	Натпиг-оол К. Ч.	«Күш-ажылдың хостуу» с-э	Улут-Хем	319
Дурдаков Н. С.	Дуржулга стациязы	Танды	450	Ондар Оттук-оол	«Тиледеге» с-э	Танды	313
Сундуй В. М.	«Өөк» с-э	Бия-Хем	440	Кара-кыс О. К.	«Сут-Хал» с-э	Чөөн-Хемчик	308
Дурнова З. Г.	СЭРЭ-нин 50 чылы с-э	Танды	434	Кызыл-оол Х.	«Октябрь 14 чылы» к-э	Кая-Хем	304
Монгуш Р. Б.	«Шекпээр» с-э	Барыш-Хемчик	425	Кара-оол А.	«Улут-Хал» с-э	Улут-Хем	297
Чалбаа Ш. Т.	«УТКА 25 чылы» с-э	Улут-Хем	425	Чалын З. Д.	«Жапон аттыг с-э	—	279
Күдөр-оол Н. Д.	«Волшебная» с-э	Чөөн-Хемчик	416	Шинигина П. Г.	«Халыч» к-э	Бия-Хем	276
Онай-оол О. Д.	«Россия» с-э	Танды	394				

Хөй немелде деңзи алган бызаа ажаакчылары

Фамилиязы, ады, адазының ады	Ажыл-агый	Район	Хонукта ортумак немелде деңзи (грамм)	Фамилиязы, ады, адазының ады	Ажыл-агый	Район	Хонукта ортумак немелде деңзи (грамм)
Лыцалина Н. С.	«Көк-Тей» с-э	Кызыл хоорай/с	930	Бюрбе В. О.	«УТКА 25 чылы» с-э	Улут-Хем	702
Никифорова М. П.	«Кызыл тул» с-э	Кая-Хем	900	Смирнова Е. М.	«Кызыл тараачын» к-э	Бия-Хем	693
Шабалина М. И.	«Көк-Тей» с-э	Кызыл хоорай/с	887	Эрес-оол М. О.	«—» с-э	—	677
Болот А. Х.	СЭРЭ-нин 50 чылы с-э	Танды	880	Хуурак С. Н.	«—» с-э	—	672
Михайлова М. С.	«—» с-э	—	877	Басва Т. И.	«—» с-э	—	659
Гончарова М. Г.	«Саян» с-э	Бия-Хем	860	Фисенко В. М.	«Саян» с-э	—	660
Светлана Оюн	«Революцияның чалбыжык» к-э	Танды	835	Никитина В. А.	«Күш-ажылдың хостуу» с-э	Улут-Хем	659
Сизина П. Н.	«Саян» с-э	Бия-Хем	820	Алексеев М. С.	«Халыч» к-э	Бия-Хем	655
Чечекмаа М. Б.	«Тиледеге» с-э	Танды	817	Чашина Т. М.	Дуржулга стациязы	Танды	652
Атапова А. Г.	«Көк-Тей» с-э	Кызыл хоорай/с	808	Самчал-оол Н. Ш.	«Коммунистиче орук» к-э	Кая-Хем	652
Галина Ооржак	«Революцияның чалбыжык» к-э	Танды	806	Базыр А. С.	«Вурунгаар» с-э	Бия-Хем	647
Черинговцева С. Г.	«Көк-Тей» с-э	Кызыл хоорай/с	801	Киселева Е. А.	«Халыч» к-э	Бия-Хем	648
Савула А. И.	«Революцияның чалбыжык» к-э	Танды	775	Зубарева Г. И.	«Саян» с-э	—	640
Норбу В. И.	«Өөк» с-э	Бия-Хем	772	Власенко А. С.	Дуржулга стациязы	Танды	638
Горилла А. П.	«Тиледеге» к-э	Кая-Хем	772	Захарова О. Г.	«Россия» с-э	Бия-Хем	626
Фисенко А. М.	«Саян» с-э	Бия-Хем	710	Сандап Л. О.	«Кызыл тараачын» к-э	Бия-Хем	624
Казанцева А. М.	«Өөк» с-э	—	710	Горбатова М. Я.	«Коммунистиче орук» к-э	Кая-Хем	620
Киммысаяк С. О.	«Кызыл тараачын» к-э	—	708	Алимова Е. С.	«Октябрь 14 чылы» к-э	Бия-Хем	610
				Гордиенко Н. П.	«Саян» с-э	—	600
				Дондун К. Д.	«—» с-э	—	600

Инек кадарчылары

Фамилиязы, ады, адазының ады	Ажыл-агый	Район	Хонукта ортумак немелде деңзи (гр)	Фамилиязы, ады, адазының ады	Ажыл-агый	Район	Хонукта ортумак немелде деңзи (грамм)
Николай Кол	«Кызыл тул» с-э	Кая-Хем	930	Даваалай Н. К.	«Бурунгаар» с-э	Кая-Хем	661
Шведов П. Д.	«Революцияның чалбыжык» к-э	Танды	860	Рябев В. В.	«Тиледеге» к-э	Танды	613
Тожу Б. А.	«Кызыл-Тул» с-э	Кая-Хем	763	Кудрявцев А. С.	Дуржулга стациязы	Танды	613
Гавриил Уинукай-оол	«Бурунгаар» с-э	—	756	Вдовин С. Н.	«—» с-э	—	593
Терешин В. И.	«Октябрь 14 чылы» к-э	—	750	Тупкан-оол Б. Х.	«Халыч» к-э	Бия-Хем	535
Попова Е. А.	«Революцияның чалбыжык» к-э	Танды	690	Бабкин М. А.	Дуржулга стациязы	Танды	535
				Ветков Н. М.	«—» с-э	—	535
				Ветков Н. М.	«Тиледеге» к-э	Кая-Хем	524

Хаван ажаакчылары

Фамилиязы, ады, адазының ады	Ажыл-агый	Район	Хонукта ортумак немелде деңзи (гр)
Бурнакова Ф. С.	«Октябрь 14 чылы» к-э	Кая-Хем	600
Яковлева В. И.	«Революцияның чалбыжык» к-э	Танды	489
Макарова Е. А.	«—» с-э	—	460
Степанова Н. Н.	«—» с-э	—	435
Логинов П. А.	«Ленинчи орук» к-э	Кая-Хем	405

Куш азыракчылары

Фамилиязы, ады, адазының ады	Ажыл-агый	Район	1 дагадан алган чуурга
Лыткина Л. Е.	«Көк-Тей» с-э	Кызыл хоорай/с	51
Абрамова Л. Х.	«—» с-э	—	51
Попова А. С.	«—» с-э	—	43
Бояркина Р. А.	«—» с-э	—	43

КУШ-АЖЫЛЧЫ БАЗЫМ

Улус ажыл-агыйн хөгжүдүр талазы-биле тоску беш чыл планын күөсөдиринин шчитпирлиг чылдын чедикшиининг болуру баштайгы куш-ажылчы базымдан — бирги кварталдын сорудгаларынын күөсөдиринден улуг хамааржыр. Көдө ажыл-агый ажылдакчыларынын Бүтү-авилде социали

ПАРТИЯГА ЙӨРЭЭЛ САЛЫП

Биздин өйдөлгөчө: чөлөкчүлүк, бот-тыгычты уран чүүл коллективтеринин «Партия — биздин башчысы» деп темалык чыгарыш болгон көрүлгөдөй 3 хүн дүргүтүлдү.

Тыянып улус ажил-агын кийин келер үдө кадрлары — башкылар, саздыкчылар, эм-

чилер, тудугчулар, механизаторлар болгон көдөз ажил-агындын өскө-дөз ажил-агындын бот-тыгычты уран чүүл таланышын жоготуп-шын театрынын сценасына көргүзүп, бараалтатаннар.

Уран чүүлгө салым-чаанын кийинчер чөдө-дөз хой болза, оларга чогадыкчы илгичи

бөсрү чүгүлө деп болза бо-ла сазгышка кирер болду.

Сургуулардын концерттерине Коммунисттик партияга тийиш, беринген чорук, улут Гүлөтүн чүгүлө алган-йорон, Владимир Ильич Ленинге ханым ынактыктын илеретин көргүсөн мры-шүдүк, таныш кайы хой; программа бүтүз,

мурнуулагы чыгарга болза-га, улам сайырап, үенин негелдизине дүгүчү турар.

Көрүчүлөрдүн улут сонуургалын Кызылдуу концертти чедип алган. Ол мындан болуу-даа жүрүлүш. Мында бот-тыгычты уран чүүлүн анык-бүрү бот-тыгычты доктаамал ажайып келген. Оон түнө-линдө мында студенттеринин концерт программасына анык-бүрү жанрдык беким мергежилдик номерлер хой бооп турар. Бөкө кол-лективтерде шын, интер-медия жанры шүтүч болган. А педагогика институту концертин С. Пюрбө биле В. Көк-оолдун «Найырал» деп шил-лиден үзүңдү-биле эгелөөн. Ол-да концертте нияти мы-нын, урууларын ыры болгон таныш ансамбльдеринин күү-селдиз, уучу хылдыт жог-жүт оркестри озагай, беким мергежилдик болган. Көрүлгө-дөй түнө концертте номер-леринин хой кезин — пе-динституттан болган оларын улут чедип-шын-дир. Ко-оператив-салып профтехучи-лишенн концертинде таныш бот-тыгычты байг энес ажайы-дан илден. Оон удуручтуу — уран чүүл учулишенн доозукчуу Адым-оол Хомуш-тук казах, модал, тыва таныш-ларын көрүштүг тургускан.

Көрүлгөдөн демдегелдер

«Хлеб» быжыркыларын таныш» көрүчүлөрдүн кат-тырып, хой адыш чаксаат-кынарын чаалап алган.

Башкы учулишенн ния-ти ырын болгон ыры ан-самбльдерин оналанып, улут үнөлдөп алган. Бо улаада башкы учулишенн концерт программасын узатып, утка-нынары коткап номерлерин колдадыккан. Көдөзүн № 3 профтехучилишенин улут энес программасына база-ла танышлар хой болган, шүлүк нөмчүлөрдүн-биле коткап ажайыдан илдерөөн.

Тыянып көдөз ажил-агын техникуму беким идеалыг концерт программасын көргүсөн. Мычалза-даа чогадыкчы бел-гүмнерин бо өйдөлгөчө чы-лымда доктаамал ажайылаа-нындан номерлеринин күүсе-лден коткап болган.

№ 35 профтехучилишенин болгон политехникумун концерт программасында ус-түндө адаттыган четтестер келди турар.

Өйдөлгөчө чөлөкчүлөк бау-лут бот-тыгычты уран чүүл-дө сайырадыр дөз, доктаамал ажайылаары чүгүлө. Ол ышак-таныш бот-тыгычты чүгүлө

уртулар киржиш турар, а оон күүсөдизилер көнгүс өзөш. Хылдыт жогжүм, шын, уран-чечен сөстүк белгүмнери көрүлгөдөй шуу киришпейн бар-ганы улут четтес-тир.

Бот-тыгычты уран чүүл идеалыг ажилын чүгү-ла хейри, ол анык өскөндөй политиктиг болгон эстетиктиг кийинчилгелесте улут саз-ларын чедирер.

Бо чыадын көрүлгөдөй четтестерин өйдөлгөчө чөлө-кчүлөрдүн удуручтууларын хандыр сайтырып көргөш. Дараазыда көрүлгөдөй чыа хейрил, өскө-лөдөй дөмөйлөшкөн концерт программасын тургузар боор деп илетер апар.

Көрүлгөдөй жоржик оон түнөлдөп үндөгөн. Бирги чери Кызылдын пединститу-дү алган, ийги черде — баш-кы учулишенн, үшкү чери № 35 профтехучилишенин бот-тыгычты учулишенн үлөшкөн.

Сергей БАИР, уран чүүл учулишенн башкысы.

ЧУРУКТА: Көдөз ажайы-агын техникумунун сургуу-лары Тая Сат биле Тая Кууларын «Шолбоным» сен-дөп ыры күүсөлди турары. О. ОХЕМЧИКТИН фотоу.

БАЙЫРЛАЛ ХҮННЕРИНДЕ

Кааа, чуу? БОЛУРУЛ. 36

МАЙ 1-ДЕ
Хоорайнын ажилы чөлө-кчүлөрдүн Май 1-нч байыра-гына турсааткан чыскааы эртегинин 10 шакта эгелээр. Културанын болгон дышта-нылганын паргы 14 шакта ажиттынар, ааа анык-бүрү оюннар, спортчу маргыда-лар болур. 14.00 шакта «Ху-реш» стадионуна «Шы» со-лунуу шааалы дөз тыва хүрешке 32 мөгөңгү хүреш эгелээр. Көзөкөңгү 19.30 шакта хог-жүм-шын театрына «Үймөң» деп ший үсөр. Култура ба-жыларынды дыштаныга ке-жээлери 20.00 шактарда эге-лээр.

МАЙ 2-ДЕ
Културанын болгон дыш-танылганын паргына ажил-агын массалык сөзүс-төшкөн, анык-бүрү оюннар 10 шакта, Ноган театр ба-жыларынды концертти 15 шак-та, Парктын шааалы дөз бөксөтөд, баг нагындын мар-гыдааы 11 шакта спорт пөдүгө эгелээр. «Ху-реш» стадионуна футбол талаа-бале эш хуузууу ужуражылааы 16 шакта бо-лур. Хогжүм-шын театрына 19.30 шакта «Үймөң» деп ший үсөр. Култура ба-жыларынды дыштаныга ке-жээлери Май 1-ге турса-аткан кезээлери 20 шакта эгелээр.

Кызылга

АПРЕЛЬ 29-ТА

Културанын болгон дыштанылганын паргына хулускунун 12 шактан аттракционнар, чайганыш-тар, самолеттар болгон оон шөдери ажайып эге-лээр. Ол ышак таныш пө-дү 20 шакта ажиттынар.

АПРЕЛЬ 30-ДЕ

Политиктиг чырдыгыш-кын бажыныга Май 1-нин байырагына турса-аткан найыскааы ажайыч чонгарын бай-ырыг хулусы 18.00 фессонал-техниктиг учи-пакта эгелээр. № 3 про-дизге тайбынч болгон күй-ажыдыл байырагы деп темалыг кезжө 19.00 шакта эгелээр. Култура-нын болгон дыштаныла-нын паргына аттрак-ционнар, чайгы таныш пөдү доктаамал ажай-лээр. Хоорайнын дыштаныр хүн шавы.

Улуг-Хемге чорааш...

Чоокта чаа Чадаанын улусу театрынын артистери Улуг-Хем району оон көр-гүчү чорааш, чаа берген. Олар коңга. В. Көк-оолдун болгон С. Пюрбөчун «Найы-рал» деп шиллин көргүсөн. Шиллин тургузучу-рессебу Зол Могулун, а му-зыкаан Мадыр-оол Бор-баады биле. Чуручтуу — Михаил Чулууду.

Бо шилли Бай-Тайга, Ба-рын-Хемчик болгон Чоо-Хемчик районунун көрүчү-лери шакта-ла көрү каа-кан. Көрүчүлери артистери Борис Динсей, Константин Та-мис болгон Борис Байор олар-нын ойнаарын озаа со-нуураан.

(Бистин көр.)

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

АПРЕЛЬ 29-ТА
МОСКВАДА
12.00 — Дамчыдылгала про-граммасы. 12.05 — Медальер. 12.10 — Ошлут телекөргүзүт. Школачылар. «Будильник». 12.40 — «Төрөдөшкөн хоорай-ларын дөзөгөй хуу». 13.10 — Уран-чечен телефилминин баштайгы көргүзүт. «Хотун мастери чыгыш». 1-ги серия. 14.15 — Ошлут телекөргүзүт. «Кино аян-чоруктарынын кау-уу». 15.15 — «Совет Армия-ны болгон Флотуу дайын-чыларына». 15.45 — Ошлут телекөргүзүт. «Музыкалыг ки-но». 16.25 — Ошлут телеко-ргүзүт. Хой сериалыг уран-чечен телефилминин баштайгы көргүзүт. «Улут чарылаа». 1-ги серия. 17.30 — «Уе». Ин-формистыг программасы. 18.00 — Хоней талаа-биле СССР-нин чемпионы. ЦСКА — СКА (Ленинград). В. И. Ленин аттыг Топ стадионуун Спорт орду-аудал дэмчылдэн.

20.15 — «Чөлөш». Дамчы-дыла. 20.45 — Телефилм. 20.55 — «Майын бир, зипи». Дамчыдыла. 21.25 — «Чечен биле Белекма». Хогжүм-шын театрынын шиллин.

МОСКВАДА
23.00 — «Уе». Информистыг программасы. 23.30 — 00.30 — «Эрткен чыадынын киноле-галары. «Мнес Менд» Уран-чечен филм. 3-жү серия.

Редактор В. С. ШАРАВИН.

«КИНО»

АПРЕЛЬ 29-ТА
«НАЙЫРАЛ» «Гетере» 9.30, 11.25, 13.20, 15.15, 17.10, 19.05, 21.00 шактарда.
«КАА-ХЕМ» «Көрүчүт» 15.00, 16.45, 18.30, 20.30 шак-тарда.
«ВОСТОК» «Эй, Кроха!» 11.30, 13.15, «Чүүл-даа дөшкөй-дер-дөз» 15.00, 18.40, «Тармаал тооруктар» 16.50, 20.30 шак-тарда.
«ПИОНЕР» «Отчугаштар» 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, «Ай-рык» 17.00, 18.50, 20.40 шак-тарда.

(Бистин көр.)

Солун неделяда 6 катан үнөр
Пар. ама 2. Тираж 15453. Чагы № 1237.

Уруглар библиотекасында

Кызылда К. И. Чуковский аттыг уруглар библиотекасында нөмчүлөрдүн негелдизине хой болур. Ылаңгыя өскөсө-дө мааа нөмчүлөрдүн дык-хөй чыгыр. Угааныг, шык-чы өндүк — нөм уругларын библиотекада манап турар, ычтапган оларынды мнаар муруну былааныш турары-даа ол.

Уругларын бир чамдыгы бистин улут Гүлөтүн чүгүлө-түн эрткен үзөндөн маадыр-лыг аринерин, бир чам-дыгы солун ужурадыр-ным, а өскөндөй динг амь-тайлар ораңдыа чүдүлөри сонугурап нөмчүлөрдө. Бичи нөмчүлөрдүн аныктыг

хорелганы номнарын хандыр аралар бисте бар. Бирги классы Лева Соло-вьева эрткен күсүрөк кызын нөмчүлөрдүн кылдыр өөрөңгө-акаан доран библиотеката келген. Көңүл хой нөмчү-көрүп каап, Лева аңгады бер-ген. Ол эң баштай эзэс сөстүг, хой-де чараш уруктар-дыг номнар шиллип ап турган болза, ам А. Бартоуц, С. Мар-шактин дөз өскө-дөз чогаал-чыларын номнарын ап нөм-чүп турар аларган. Бо хүн-дөз библиотекаларда дык хой нөмчүлөрдүн көз, күзөңи номнарын бажыдып ап турар-лар.

Бистин библиотекасында 6 чыл улаштыр нөмчүлөтү бо-

луп турар уруглар бар. Ылаңгыя Оля Еремчук, Ира Голыкова, Вадим Яковленко, Нина Бекасова олар эң ишкөйлөп нөмчүлөрдүн. Ылаңгыя Нина Бекасова Владимир Ильич Ленин дугайында номнарын болгон тоолдарын хойну ап, нөмчүп турар. Саава Ооржак камааты дайындык болгон Ада-тур-туу Улут дайындын маадыр-ларынды дугайында номна-рын ап нөмчүп турар. Ол те-манын номнарын Саава план баугар нөмчүп турар, чияа, Л. Кассиль «Сөз камгалачы-лары», А. Лиханов «Коман-дирин адын селемез», «Өлүм чок синалчы» дөз өскө-дөз өскө.

Н. ПРОКОВЧУК, библиотекасы.

“Челээш” тиилзэн

Эрманиян Култура бажы-ныга агитбригадаларын көрүлгөдөй эрткен. Ааа 86 киян составтыг беш кол-лектив киржиш, анык-бүрү ынарларды оюннарын көр-гүсөн.

«Коммунизмге орук» кол-хозтун «Челээш» деп агит-бригадасы (улуручтууу Чыргал-оол Доржун) уран-чечен дөзөдөй болгон идеалыг утказы беким программаны тургускан, көрүлгөдөй бирги чери алган болгон СЭКП райкомунун база райкүсөм-нун Хулдуге бижик-биле шааалыг. Ийги чери «Чая орук» колхозтун «Тар-лаанын» агитбригадасы ал-ган.

Эң жик ойнааы дөз, агитбригадаларын киржиш-чилери — 20 киянын эрте-ктин беким-биле шааалыг. Ам бүгү агитбригадалар колхозтарын малчыларын ба-лган хову туралга-рына концерт көргүзөр-би-ле үнүшкөн.

С. ЧАЖЫН-ООЛ.

Ленинградты Бече. опера болгон балет театрынын сие-паныга «Классестра» деп балеттин баштайгы көргүзү-болгон. Ол балет Христоф В. Глюктын «Ифигения» дөз сперазмата ийги көргүзү-кылдыр кирпи турар. Ол тин-

ни сурагыш совет таныш, ол-ла театрын солган, Деле-гөй көкүзүрүтүн болгон Па-риктин таны академия-нын лауреады Никита Дол-гунын тургускан.

ЧУРУКТА: Христоф В. Глюк-тун музыкалыгы Никита

Долгушиница Ленинградты Бече опера болгон балет театрына тургусканы «Классестра» деп балетинден көргүзүт.

В. БАРАНОВСКИЙНИН фотоу.

ШЫДЫРАА ЧЫГА БУАЧ

Олимпиада

Шыдыраа болгон боталгалар болгон эртоттар, чечен чо-гаалдын маадырларын ову-херлерин ышак, ханы утка-лыг. Шыдыраа боталгалар нургуурадыр болгон айна со-нуурадыр болгон ботал-галаарга көчүч үнөшг. Деле-гөдөй алардыг чораш шыдыраачылар Ласкерин, Ретинин, Троицкийдин бол-гон Лайтаныг угаа-бодала-ры шыдыраада снген. Тос болгон он ехтерде бөзөй ой-нан турган шыдыраачылар-нын боталгаларын чогаал-дары бистин үгө чедир дам-чып келген.

Бистин республиканын шы-дыраа федерацияны «Шы» солунуу дөмчүлөрдүн «Шы-раа төгүзү» деп олимпиада-ны чорударын дугурушкан. Оон кол сорулааы — шы-дыраа оон ортузунда иште-редин, оон массалыг боду-рары болгон ол спорттун тө-гүзүн өөрөңгө болур.

Олимпиадада ийн, үш бо-лгон оон-даа хой көштен мат-каар боталгаларын болгон лизы-бүрү эртоттарын кирер. Солунга парлаттынар ботал-галарын шүтүзүш шын ты-кан шыдыраачы бо чылдын сентябрьда болур Бүгү-эн-дөдөй XI шыдыраа төгү-зүнүн олимпиададагы кир-жир эргөңгө чедир азыр. Бо-далгалар солунга парлатты-нарга, оон харызын

Шыдыраа школазынын үндөзлекчизи

Шыдыраа талаа-биле дөзө-гөй бирги чер дөз мар-гылааарга бистин турган бир-ле дугаарында Михаил Иванович Чигорин киржиш эгелөөн. Ол XIX вектин 70 чылдарын ортаа үзөңдөн эгелөөн, Петербургтун мар-гылааарына нөсүк чөри эгелөө турган болгон улааа-ла Европадын илгирээлгэй шыдыраачылар-биле дөмө-сейип эгелөөн.

1888 чылда Гаванадын шы-дыраа клубу дөзөгөй чөмчө-лө В. Стейнликө э-ноо шы-дыр дөз шыдыраачыдан пи-лип алган, оон-биле маргы-даа чорударын сүмөзгөс, ол бичи-дөз чайгышынаны чонка Чигорини ааган. 1889 болгон 1892 чылдарда олар-нын аразыга дөзөгөй бирги чери дөз болгон мар-гылааарга чөмчөлө боду-вун адын улут бердөзөңгө-биле камгалап алган. Сөөлүг ужуражылааы В. Стей-ник — хары-даа улуттуу ар чаккан. 1890—1891 чыл-дарда ол аян шыдыраачы-телестроф дөмчүлөрдүн ийн са-лыг ойнаанар. Ийчан М. Чигорин В. Стейнликтин буз-редиз-биле улут алган.

Бо ийн улут шыдыраачы-нын аразыда болгон оон бү-рү-лө шыдыраа өйдөлгөчө үнөз-лөдөгү болуп турган. Чигорин Стейнликтин үндү-рүтүшү болгон.

П. ЛИНДЕР, «Спорт» деп календарыдан.

(Бистин көр.)

Аттаныпкан

РЕДАКЦИОННЫЙ АДРЕС: 667000

Бизил Шетякын-Кравченко кулукчуу, бажы № 3. ТЕЛЕФОННАРЫ: Редакторун 24-63, редакторун илгизинин 23-54, харыскалыг секретарын 23-35, паргидж амылра калгизинин 37-13, култура калгизинин 41-27, информация база совет тургузут калгизинин 20-60, бухгалтер 32-75 телефонча долаар.

Тыва АССР-нин Министрлер Чөвүлелин Ном үндүрер чер, полиграфия болгон ном сазынын талаа-биле өргөлдөңгү типография. (Кызыл Шетякын-Кравченко кулукчуу бажы № 1). ТГ-00698.